

Detta projekt har syftat till att validera en föreslagen modell, miljöolycksindex, och i valideringsrapporten diskuteras bl a användbarheten av miljöolycksindex och tänkbara förändringar i framtiden.

Ett ökat och allt mer komplext kemikalieflöde i dagens samhälle har medfört hårdare krav på myndigheter och industrin att kontrollera de risker som också ökar. Industrin har ansvaret att vidta de åtgärder som krävs för en säker kemikaliehantering och myndigheterna är de som genom lagstiftningen ställer krav och utformar ramar som en vägledning till företagen. Myndigheter och industri behöver ofta prioritera när det gäller var de ska sätta in sina resurser. Det finns därför ett behov av att ta fram ett verktyg för att underlätta detta arbete.

Miljöolycksindex är en enkel formel som snabbt ger svar på vilken grad av ytterligare utredningsbehov som krävs i de enskilda fallen. Det består av tre delar; för det första en del som anger kemikalies akuta giftighet hos vattenlevande organismer, för det andra en del som anger mängden lagrad eller transporterad kemikalie och slutligen en del som anger de faktorer som styr spridningen av en kemikalie. Denna sist nämnda del innehåller bl a en del kemisk-fysikaliska egenskaper för kemikalien och omgivningen spridningsbenägenhet som exempel jordens genomtränglighet och djup till grundvattenytan.

Syftet med miljöolycksindex är att det ska tjänstgöra som ett snabbt och enkelt verktyg som ska ge vägledning för det vidare utredningsbehovet och användas av myndigheter och industrier i planeringen.

Reslutatet av valideringen visar att detta index har möjlighet att, med några enkla ändringar, kunna bli ett användbart verktyg för prioritering av vilken typ av vidare utredning som bör göras och att indexet är en bra grundmodell att bygga vidare på. Vidare visar resultaten att det råder stor brist på tillgängliga miljödata från kemikalieolyckor. Ett bättre system för miljöuppföljning av kemikalieolyckor skulle givit ett bättre underlag för valideringen.

Fördjupade beräkningar är utförda på följande olyckor;

Karlshamn, Mieån. Utsläpp av eldningsolja (18 januari 1994)

Sundsvall, utsläpp av fenol till avloppssystemet (19 februari 1986)

Lycksele, utsläpp av diesel och bensin till Umeälven (13 oktober 1993)

Robertsfors, utsläpp av diesel till Rickleån. (3 november 1996)

Kopparberg, utsläpp av aluminiumklorid till Laxbäcken (17 april 1991)

Därutöver finns följande händelser refererade med bl a konsekvenser för miljön;

Bräcke, tankbilsolycka med bensin (30 maj 1996)

Kristinehamn, tankbilsolycka med saltsyra (28 april 1995)

Oxelösund, utsläpp av bensen (28 maj 1989)

Mölnadal, tankbilsolycka med järnklorid (5 juli 1988)

Torshälla, fluorvätesyra (19 februari 1996)

Finland, monoklorbensen (januari 1987)

Solna, Ulriksdals slott, eldningsolja (12 november 1992)

Solna, tankbilsolycka med flygfotogen (15 juni 1985)

Norrtälje, tankbilsolycka med bensin (5 juni 1992)

Ronnby, natriumformiat från cistern i hamn (september 1994)

Finland, metylmetakrylat (MMA) (13 juni 1992)

Grängesberg, bensin från bensinstation (19 september 1996)

Helsingborg, tankbilsolycka med eldningsolja (6 december 1995)

Åstorp, tankbilsolycka med metanol (9 december 1991)

Norrtälje, tankbilsolycka med diesel (15 decemberr 1995)

Haninge, tankbilsolycka med flygfotogen (15 oktober 1993)